

University of Groningen

Constructive competition or destructive conflict in the Caspian Sea region?

Bayramov, Agha

DOI:
[10.33612/diss.118587933](https://doi.org/10.33612/diss.118587933)

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2020

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):
Bayramov, A. (2020). *Constructive competition or destructive conflict in the Caspian Sea region?*. University of Groningen. <https://doi.org/10.33612/diss.118587933>

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Nederlandse Samenvatting

Tot dusver is de Kaspische Zee regio voornamelijk onderzocht vanuit een ‘New Great Game’ perspectief waar de regio wordt weergegeven als een geopolitiek slagveld tussen de regionale en externe grootmachten vanwege de rijke natuurlijke hulpbronnen, de strategische ligging, de milieuproblematiek en de juridische onenigheid. Dit proefschrift, daarentegen, kijkt naar de Kaspische Zee regio door de lens van het klassiek functionalisme, dat nog steeds de moeilijkheden en problematische uitgangssituatie van de machtspolitiek in de regio erkent. Echter geeft dit proefschrift een nieuwe kijk op ‘The New Great Game’ door het identificeren van mechanismen en middelen om ‘The New Great Game’ te transformeren in functionele samenwerking. Het hoofddoel van dit proefschrift is om een alternatief beeld te schetsen van de Kaspische Zee regio.

Hoofdstuk 2 schetst het beeld van ‘The New Great Game’ van de Kaspische Zee regio en de aannames, concepten en mechanismen (inclusief de actoren, doelen en motivatie) waarop dit beeld is gebaseerd. Het introduceert ook de bestaande kritiek op het ‘New Great Game-concept’ en de alternatieven die al naar voren zijn gebracht. Meer in het bijzonder identificeert het hoofdstuk de hiaten en grenzen binnen de academische literatuur. Dit biedt de mogelijkheid voor alternatieve theoretische en empirische interpretaties van ‘The New Great Game’.

Hoofdstuk 3 herzielt klassiek functionalisme door de lens van het sociaal constructivisme om een alternatief kader te formuleren voor de dominante ‘New Great Game’-lijn van veronderstellingen. Het eerste deel bespreekt de belangrijkste concepten in het klassiek functionalisme: de rol van actoren naast en buiten staten, socialisatie, ‘spillovers’, de rol van gedeelde kwesties en veranderende voorkeuren. Dit deel bespreekt de bestaande kritieken op het functionalisme en reageert daarop. Het tweede deel biedt mijn herziene visie op het functionalisme, dat rekening houdt met de sociaal-constructivistische wending binnen internationale betrekkingen. Het legt de nadruk op zes kernpunten: de rol van economische en technische invloeden, het elimineren van de Europese criteria voor samenwerking, het onnodig maken van Mitrany’s scheiding tussen politieke en technische samenwerking, technische samenwerking verbreden door de functie van infrastructuur op te nemen, rekening houden met de rol van transnationale bedrijven (TNC's) en rekening houden met de rol van netwerken tussen actoren.

De hoofdstukken 4 tot en met 6 past de herziene functionalistische inzichten toe op drie met elkaar verweven casestudies, namelijk ‘The Caspian Environmental Program’ (CEP), de

Baku – Tbilisi – Ceyhan (BTC)-pijplijn en het ‘Southern Gas Corridor’ (SGC) -project. Hoofdstuk 4 behandelt drie aspecten van samenwerking op milieugebied in de Kaspische Zee regio die tot nu toe zijn onderbelicht in onderzoek. Ten eerste laat het zien hoe gedeelde milieuproblemen de afzonderlijke kuststaten uitdaagden en hun respectievelijke regeringen in 1998 onder de CEP-paraplu brachten. Ten tweede laat dit hoofdstuk zien hoe belangrijke actoren (het UNEP, het UNDP, de GEF en de Wereldbank) naast de kuststaten betrokken zijn bij het vormgeven van de politiek binnen de Kaspische Zee en hoe hun voorkeuren, zowel politiek als economisch, en hun netwerken van invloed zijn op de capaciteit, kansen en wil van de regeringen (bijvoorbeeld ministeries, parlementen, presidenten enz.) om samen te werken. Ten derde verklaart dit hoofdstuk het verband tussen lage milieupolitiek en de onzekere juridische status van de Kaspische Zee. Het laat zien dat de lessen die zijn getrokken uit samenwerking op milieugebied de discussie over de onzekere juridische status van de zee beïnvloeden. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de ondertekening van het Verdrag betreffende de juridische status van de Kaspische zee.

Hoofdstuk 5 geeft een vernieuwde blik op de BTC-pijplijn. Dit hoofdstuk illustreert dat de samenwerking tussen de Kaspische kuststaten niet beperkt is tot milieukwesties. De ontwikkeling van samenwerkingsgewoonten, die begon in de CEP, werd gedurende het hele BTC-project voortgezet en versterkt. Meer specifiek analyseert het hoofdstuk de drie fasen van het BTC-project: de planning, constructie en het gebruik. Ten eerste laat het hoofdstuk zien dat er tijdens de planningsfase grote onzekerheid bestond over de hoeveelheid winbare natuurlijke hulpbronnen en hoe dit het buitenlands beleid van de staten in de regio zou beïnvloeden. Dit moedigde ‘New Great Game’-wetenschappers aan tot eenzijdige veronderstellingen en grootspraak. Ten tweede illustreert hoofdstuk 5 hoe economische, technische, ecologische en sociale uitdagingen hebben geleid tot vertragingen en hoe verscheidende onderzoeken het pijplijnproject bijna hebben onderbroken. Deze functionele uitdagingen leidden echter ook tot samenwerking tussen meerdere actoren (staat, niet-staat en semi-staat); bevordering van de verbindingen en interactie tussen de actoren wat hielp om de uitdagingen in de Kaspische Zee te ontwarren. Ten derde laat het hoofdstuk zien hoe de aanleg van de BTC-pijpleiding de relatie tussen de Kaspische kuststaten heeft beïnvloed. Ten slotte wordt in dit hoofdstuk uitgelegd dat, hoewel de regionale conflicten er nog steeds zijn, de BTC-pijplijn deze heeft gede-escaleerd door nieuwe economische, politieke en materiële beperkingen te introduceren.

Door een soortgelijke redenering te gebruiken, verplaatst hoofdstuk 6 de discussie naar het SGC-project. Daarbij wordt beschreven hoe de samenwerking op het gebied van de CEP,

de 'Legal Status Convention' en de BTC-pijlijn zich heeft verspreid naar het SGC-project, wat heeft gezorgd voor een versterking van de samenwerkingsgewoonten. Het eerste punt dat in dit hoofdstuk geïllustreerd wordt is dat de planningsfase van de SGC leidde tot aanzienlijke interne concurrentie tussen de Europese energiebedrijven en dat de SGC moest concurreren met andere Europese pijlijnprojecten in plaats van alleen te concurreren met Rusland of de aardgaspijpleiding van Gazprom. Verder laat dit deel van het hoofdstuk zien dat de relatie tussen Azerbeidzjan, de VS en Turkije tijdens de planningsfase was bekoeld vanwege toenadering tot Turkije en Armenië. Deze afstandelijke relatie bracht twijfel in het doel van het SGC-project tijdens de planningsfase. Ten tweede illustreert het hoofdstuk de verwaarloosde rol van de Italiaanse regio, die het SGC-project tijdens de bouwfase een tijd onderbrak met aanzienlijke politieke en economische kosten. Er wordt echter betoogd dat de netwerken van én interacties tussen meerdere actoren (BP en Wereldbank Groep) hebben geholpen om deze uitdagingen in het project aan te gaan. Ten derde illustreert dit hoofdstuk dat het Verdrag betreffende de juridische status van de Kaspische kuststaten een mogelijkheid heeft gecreëerd om andere kuststaten aan het project te verbinden middels het aanleggen van de Trans-Kaspische Pijpleiding. Ten slotte laat dit hoofdstuk zien dat het SGC-project, net als het BTC-project, de dynamiek van de regionale conflicten heeft veranderd door een extra verzachtende laag toe te voegen. Dit heeft de situatie "geen vrede, geen oorlog" in de regio doen versterken.

De conclusie, hoofdstuk 7, presenteert een nieuw en een vollediger beeld van het Kaspische Zeegebied op basis van de opgedane bevindingen van de voorgaande hoofdstukken. Het presenteert ook enkele mogelijkheden voor het uitbreiden van de theoretische en empirische argumenten die in dit proefschrift zijn ontwikkeld. Het stelt dat het analyseren van het Kaspische Zeegebied als een geopolitiek slagveld de belangrijke lagen van een meer complexe realiteit, evenals de onderliggende dynamiek van onderlinge afhankelijkheid tussen verschillende kwesties, verdoezelt. Het hoofdstuk illustreert dat dit kan worden verklaard door functionalisme en constructieve samenwerking tussen de Kaspische kuststaten, maar dit gebeurt in dienst van een heersende elite in het Kaspische Zeegebied.